

Äidit mukana

TUOTEKORTTI

TOIMINTAMALLIN KUVAUS

KOHDERYHMÄ

- Kotona lasten kanssa olevat maahanmuuttajataustaiset äidit, joilla on pieniä lapsia.
- Kohderyhmään kuuluvilla on usein heikko kielitaito.
- He eivät ole välttämättä osallistuneet kotoutumiskoulutukseen, ammattiin valmentavaan koulutukseen tai koulutuksista on jo pitkä aika.

TARVE

- Vuonna 2018 OECD totesi, että Suomessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota maahanmuuttajataustaisten naisten ja lasten kotoutumiseen. Kohderyhmän osallistamisen tärkeys on mainittu nykyisen hallituksen hallitusohjelmassa.
- Ulkomaalaistaustaisten naisten työllisyysaste oli vuonna 2014 56 %, kun miesten työllisyysaste oli 71 %. Ei-työllisissä äideissä on runsaasti vähän koulutettuja, vain vähän työkokemusta omaavia ja heikosti suomea osaavia. Lähi-idästä ja Pohjois-Afrikasta lähtöisin olevien koulutustaso on erityisen matala. Nuorimman lapsen ollessa 3–6 vuotta suurin osa suomalaistaustaisista äideistä on jo töissä, mutta ulkomaalaistaustaisista vain joka toinen. (Lähde: Tilastokeskus, lausunto eduskunnalle, 2018.)
- Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden osaaminen matematiikassa, lukutaidossa ja luonnontieteissä 15 vuoden iässä on selvästi heikompaa kuin kantaväestön osaaminen. (Lähde: Valtiontalouden tarkastusvirasto, Maahanmuuttajaoppilaat ja perusopetuksen tuloksellisuus, 2015.)

TOIMINNAN TAVOITTEET

- Suomen ja luku- ja kirjoitustaidon opiskeluun vaihtoehtoinen malli, jolla saadaan nopeuteasti tuloksia kielen ja perustaitojen oppimisessa.
- Ammatillisen koulutuksen malli, jonka avulla äidit voivat suorittaa koulutuksen työvaltaisesti työpaikoilla ja työllistyä.
- Kodin ja koulun yhteistyö sujuvoituu.
- Äitien ja perheiden valmiudet tukea lasten koulunkäyntiä paranevat.

KOHDERYHMÄN TAVOITTAMINEN

- Markkinoinnin tärkeimmät kanavat ovat lasten kautta koteihin menevät monikieliset esitteet, esitteiden jakaminen varhaiskasvatukseen ja neuvoloihin sekä suora yhteydenotto vanhempiin koulun toimesta.
- TE-toimisto on ohjannut asiakkaita palveluun.
- Koulut ovat tunnistaneeet aktiivisesti niitä perheitä, joille palvelusta voisi olla apua.

KOULUTUKSEN RAKENNE

- Ensimmäisenä vuonna äidit aloittavat suomen kielen opinnot. Syyslukukauden aikana äidit oppivat kieltä ja saavat työelämä- ja oppimisvalmiuksia. Kevätlukukaudella äidit siirtyvät työkokeiluun, jonka aikana he opiskelevat lisää suomen kieltä ja työelämätaitoja työpaikoilla.
- Osaamiskartoituksen perusteella äidit ohjataan toisena vuonna suorittamaan ammatillisia tutkinnonosia tai tarvittaessa muulle koulutuspolulle. Toisen vuoden aikana äitejä ohjataan edelleen työnhaussa ja/tai autetaan saamaan oppisopimuspaikka.

Kun kouluarki tulee äideille tutuksi, toivoisin, että luottamus koulun henkilökuntaan kasvaa.

TOIMINTAMALLIN KUVAUS

SISÄLLÖT

- 1. vuosi: Syyslukukaudella äidit opiskelevat alkuopetuksen luokissa luku- ja kirjoitustaitoa, suomen kieltä ja matematiikkaa 1–2 tuntia päivässä kolmena päivänä viikossa. Sen jälkeen viereisessä tilassa on pelkästään aikuisille suunnattua opetusta, jossa tehdään suomen kielen ja matematiikan kotitehtävät ja opiskellaan mm. tietotekniikka- ja viestintätaitoja sekä suomalaista työelämä- ja yhteiskuntatietoutta. Lisäksi äidit saavat uraohjausta. Pienemmille lapsille on järjestetty opetuksen ajaksi lapsiparkki. Syksyn aikana äitejä autetaan päivähoitopaikan hankkimisessa. Keväällä äidit ovat yhden päivän opiskelemissa koulussa suomea ja yhteiskuntatietoa sekä neljä päivää työpaikalla työkokeilussa.
- 2. vuosi: Koulutus rakentuu neljästä työssäoppimispäivästä ja yhdestä opetuspäivästä viikossa. Mukana työpaikalla on ammatillinen kouluttaja tai S2-opettaja, jotka ohjaavat ja kouluttavat äitejä.

TOIMIJAT JA VASTUUT

- Vantaan kaupungin koulut toimivat aktiivisena yhteistyökumppanina. Koulut vastaavat erityisesti tiloista sekä siitä, että vanhemmilla on mahdollisuus osallistua opetukseen alkuopetuksen luokissa.
- S2-opettaja vastaa aikuisten suomen kielen opetuksesta.
- Uraohjaaja/amatillinen opettaja vastaa työelämä- ja yhteiskuntatiedon opetuksesta, ammatillisen suomen opetuksesta, työkokeilupaiikkojen hankkimisesta, jatkopolutuksesta sekä lisäksi ohjaa ja neuvoo äitejä.
- Suunnittelussa, markkinoinnissa ja hallinnossa hyödynnetään oppilaitoksen (Careeria) ja Vantaan kaupungin resursseja.
- Pienempien lasten lapsiparkkia ylläpidetään TE-toimiston työkokeilijoiden avulla.
- Lisäksi on hyödynnetty koulunkäyntiavustaja-opiskelijoita alkuopetuksen luokissa.

TOIMINTAMALLIN ANALYYSI

ONNISTUMISET

- Suomen kielen oppimista tapahtuu tasolta 0 tasoille A2 ja B1 yhden lukuvuoden (9 kk) aikana. Suuri osa äideistä on ollut lähtötilanteessa luku- ja kirjoitustaidottomia.
- Äitien itsetunto ja itseluottamus on vahvistunut. Äideille syntyy vahva halu mennä eteenpäin.
- Äideillä on parantunut tietämys peruskoulun ja varhaiskasvatuksen toiminnasta.
- Vuosien 2017–2019 aikana 30 osallistujasta 14 on aloittanut ammatillisessa koulutuksessa, 1 opiskelee ammattikorkeakoulussa, 5 on työvoimapolitiittisessa koulutuksessa, 2 etsii töitä, 5 on äitiyslomalla ja 3 myöhään aloittanut jatkaa Äidit mukaan -koulutuksessa.
- Mallia toteutetaan parhaillaan 4 koulussa. Rahoitusta saadaan ESR-rahoituksen lisäksi Opetushallitukselta.

KUSTANNUKSET

- Kustannukset muodostuvat seuraavista:
  - S2-opettaja
  - uraohjaaja/amatillinen opettaja
  - tilat
  - materiaalit
  - mukana oleville luokanopettajille kertakorvauksena maksettava palkkio
- Nykyisen hankemuotoisen mallin arvioidut kokonaiskustannukset vuodessa: 50 000 €/koulu (yhdessä koulussa yksi ryhmä äitejä, noin 12–14 henkilöä).

Vanhempien kielitaito, kotoutuminen ja työelämävalmiudet ovat edenneet vauhdilla. Tämä heijastuu vanhemman kautta koko perheeseen.

KOULUTUKSEN ETENEMINEN JA OPISKELUOHJELMA

Lukuvuosi 1	Lukuvuosi 2	Jatkopolut
SYKSY <ul style="list-style-type: none"> Suomen kielen ja matematiikan perusteiden oppiminen ja vahvistaminen Tieto- ja viestintätekniikkataidot Yhteiskuntatieto Opiskelutaidot 	Ammatilliset opinnot	Jatko-opinnot
	Kotoutumiskoulutus VALMA	Ammatilliset opinnot
	Aikuisten perusopetus	Työllistyminen
KEVÄT <ul style="list-style-type: none"> Suomen kielen ja matematiikan perusteiden oppiminen ja vahvistaminen Työelämätaitojen vahvistaminen Työpaikalla tapahtuva kieli-tietoinen oppiminen, 3 kk (TE-toimiston työkokeilu) 	Oppisopimus	Oppisopimus
	Työllistyminen	

Lukuvuosi 1 syksy: Opiskeluohjelma

Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai
8.15–14.00 Suomen kieltä	8.15–9.45 Suomen kieltä ja matematiikkaa alkuopetuksen luokassa 10.00–12.00 Kotoutumiskoulutuksen sisältöjä	8.15–9.45 Suomen kieltä ja matematiikkaa alkuopetuksen luokassa 10.00–12.00 Kotoutumiskoulutuksen sisältöjä	8.15–9.45 Suomen kieltä ja matematiikkaa alkuopetuksen luokassa 10.00–12.00 Kotoutumiskoulutuksen sisältöjä	Vapaapäivä

Äidit mukana

KYSYMYKSIÄ JA VASTAUKSIA

Millainen ryhmän koko ja koostumus on optimaalinen?

- Optimaalinen ryhmä on noin 16 äitiä, koska tällöin ryhmä on oppimisen kannalta tehokas. Jos äitien mukana on lapsia, niin tämä on huomioitava ryhmän koossa, tilassa ja lapsiparkin toiminnassa.
- Ainoastaan naisten läsnäolo ryhmässä on turvallisuuden tunnetta lisäävä tekijä, koska tällöin ei esimerkiksi tarvitse miettiä niin tarkasti huivien käyttöä tai pienen vauvan imetystä. Naisten kesken voidaan keskustella vapaammin asioista. Kouluympäristö koetaan neutraaliksi ja turvalliseksi paikaksi, mikä näkyy äitien vapautuneisuutena.
- On hyvä, jos osallistujien taustat ovat mahdollisimman erilaisia, sillä tällöin kaikki osallistujat voivat toimia ryhmässä vapaammin välittämättä mahdollisista oman yhteisön paineista. Näin myös suomen kielen käyttö lisääntyy kaikissa hetkissä esimerkiksi äitien kulkiessa yhdessä koulumatkoja.

Mikä merkitys on mukana olevien koulujen ja luokkien määrällä?

- Mukaan lähtevän koulun on oltava riittävän iso ja sijaittava sellaisella alueella, jossa maahanmuuttajataustaisten perheiden määrä on suuri.
- Alkuopetuksen luokkia on hyvä olla useita, jotta äidit saadaan sijoitettua pienissä ryhmissä luokkiin (esim. 2–4 äitiä/luokkaa).
- On tärkeää, että mukaan lähtevät koulut ja alkuopetuksen luokat ovat sitoutuneet toimintaan jo etukäteen.

Onko äitien mukanaolo noloa osallistujien omille lapsille?

- Mukana olevien luokkien oppilaille, äideille ja opettajille tehtyjen palautekyselyjen mukaan tällaista ei ole tullut esille.
- Äitien mukanaolon luokissa ei koeta häiritsevän luokan normaalia toimintaa.
- Mukana olleiden maahanmuuttajaperheiden lapset ovat olleet innoissaan siitä, että oma äiti on opiskelemaan ja lähellä heitä. Positiiviseksi on koettu yhdessä tehty koulumatka.

Mikä on äitien toimeentulo toimintaan osallistumisen aikana?

- Osa äideistä osallistuu toimintaan äitiyspäivärahalla tai kodinhoidon tuella.
- Osa äideistä on TE-toimiston asiakkaita. Tällöin opiskelun aikana henkilön status voi olla työtön työnhakija tai kotoutumislain mukainen omaehtoinen opiskelija. Työkokeilun aikana henkilön statuksena on työkokeilija.

Mitä pitää huomioida toimintamallia suunniteltaessa ja käynnistettäessä?

Toiminnasta tiedottaminen:

- Yhteistyö alueen TE-toimiston kanssa on tärkeää, jotta asiantuntijat osaavat ohjata toimintaan mukaan.
- Yhteistyö alueen muiden toimijoiden (esim. varhaiskasvatus, neuvola, kunnan maahanmuuttajapalvelut ja kolmannen sektorin toimijat) kanssa on tärkeää.
- Muiden kuin mukana olevien perheiden informoiminen on tärkeää, esimerkiksi vanhempainilloissa. Näin positiiviset asiat saadaan esitetyä kaikille vanhemmille eikä luokanopettajille tule erikseen kysymyksiä asiasta. Myös mahdolliset muiden kuin mukana olevien vanhempien huolet tulevat huomioiduksi.

Suunnittelu:

- On tärkeää suunnitella toiminnan käynnistäminen yhdessä koulun henkilökunnan kanssa.
- Mukana olevasta koulusta tulee nimetä yhteyshenkilö, jonka kanssa toimintaa voidaan suunnitella ja kehittää toiminnan aikana.
- Koulut, jotka sijaitsevat alueilla, joilla on tehty paljon työtä maahanmuuttajataustaisten perheiden kanssa, ymmärtävät nopeasti toiminnan positiiviset vaikutukset niin oppilaisiin, kouluun, perheisiin kuin koko alueelle.
- Kokemusten perusteella toimintamallia voisi hyödyntää uutena vaihtoehtona alueilla, joilla on paljon maahanmuuttajataustaisia perheitä.

Toiminnan käynnistäminen

- Toimijoiden tulee sopia etukäteen mm. seuraavista asioista: tilat, aikataulut, opetusmateriaalit, tauot, lapsiparkin varusteet, mukaan lähtevien luokanopettajien palkkio, mahdolliset kustannukset (esim. retket), mahdolliset sidosryhmien vierailut, äitien kielitastukset ja osaamiskartoitukset, tulkkauspalvelut.
- Toimintaan osallistuvien äitien kanssa täytetään seuraavat lomakkeet: osallistujalomake, vaihtolovelvollisuus, rikostaustaote (tilataan), terveys selvitys (työkokeilua varten).

”

Minä puhun ja ymmärrän paremmin suomea.

CAREERIA

Vantaa

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020